Cuprins

ABREVIERI 11

INTRODUCERE 13
1. Despre libertatea de creaţie 13
2. Noţiunile de operă de creaţie intelectuală şi originalitate 22
3. Definirea arhitecturii 28
4. Succinte referinţe istorice 30
5. Relaţia arhitectură-drept 36
6. Planul cercetării 37

CAPITOLUL I. OPERELE DE ARHITECTURĂ – DEFINIRE, TRĂSĂTURI, ORIGINALITATE – 38
1. Definirea operelor de arhitectură 38
2. Trăsăturile operelor de arhitectură 39
3. Originalitatea operelor de arhitectură 42
3.1. Originalitatea 42
3.2. Privitor la constrângerile care limitează libertatea creativă a arhitectului 52
3.3. Distincţia dintre operele de arhitectură şi operele legate de arhitectură 54

CAPITOLUL II. AUTORII ŞI TITULARII OPERELOR DE ARHITECTURĂ 56
1. Introducere 56
2. Stabilirea autorului operei 56
2.1. Autorul singular al operei de arhitectură 58
2.2. Autorii comuni ai operei de arhitectură 59
2.2.1. Opera colectivă 60
2.2.2. Opera de colaborare 66
3. Autorul operei derivate de arhitectură 71
4. Autorul operei transformative 78
4.1. Situaţia reglementării operelor transformative 79
4.2. Raportul Reda 91
4.3. Jurisprudenţa CJUE – cauza Mircom 92
4.4. Concluzie 98
5. Autorul salariat 99
5.1. Reglementare 99
5.2. Condiţii 100
5.3. Titularitatea drepturilor asupra operei de arhitectură create de salariat 103
6. Autorul creaţiei IA 104
6.1. Aspecte generale 104
6.2. În ce priveşte operele de arhitectură 107

CAPITOLUL III. DREPTURILE CONFERITE AUTORULUI OPEREI DE ARHITECTURĂ 108
1. Atributele de ordin moral 108
2. Atributele de ordin patrimonial 115
3. Distincţia între proprietatea incorporală asupra operei şi proprietatea corporală a suportului operei 117
3.1. Aspecte istorice 117
3.2. Întrebări actuale şi răspunsuri posibile la problema distincţiei: drept de proprietate intelectuală – drept de proprietate asupra suportului operei 121
4. Drepturile autorului operei de arhitectură 129
4.1. Privitor la drepturile morale ale autorului 130
4.2. Privitor la drepturile patrimoniale 132

CAPITOLUL IV. LIBERTATEA DE PANORAMĂ 135
1. Limite şi excepţii privind dreptul de autor 135
2. Excepţia libertăţii de panoramă 147
2.1. Introducere 147
2.2. Conţinutul excepţiei libertăţii de panoramă 148
2.3. Aspecte specifice excepţiei libertăţii de panoramă 150
3. Problema compensaţiilor 153

CAPITOLUL V. MODELAREA BIM ŞI IA ASUPRA OPERELOR DE ARHITECTURĂ 156
1. Modelarea BIM 156
1.1. Definire 156
1.2. Standardizarea BIM 157
1.3. Reglementarea BIM în România 158
1.4. Drepturile de autor în BIM 162
1.5. Dreptul de autor asupra machetei digitale BIM 164
1.6. Cum sunt protejate creaţiile în procesul BIM? 165
2. Modelarea Inteligenţei Artificiale (IA) asupra operelor de arhitectură 165
2.1. Consideraţii generale privind funcţionarea IA 165
2.2. IA şi designul arhitectural 166
2.3. Aportul IA la opera de arhitectură 168
2.4. Creativitatea umană vs. designul generat de Inteligenţa Artificială 169
2.5. Diferenţe între Inteligenţa Artificială şi designul computaţional tradiţional 170

CAPITOLUL VI. REGIMUL COMUN AL CONTRACTELOR DE EXPLOATARE A PROPRIETĂŢII INTELECTUALE 172

I. Regimul comun al contractelor de exploatare a proprietăţii intelectuale, urmare a transpunerii directivei 2019/790 172
1. Introducere 172

2. Principiile privind regimul juridic al contractelor de exploatare a proprietăţii intelectuale ... 173
3. Transpunerea Directivei 2019/790 în legislaţia naţională ... 173
3.1. Premise ale transpunerii ... 173
3.2. Privitor la principiul remunerării adecvate şi proporţionale ... 175
3.3. Privitor la obligaţia de transparenţă ... 175
3.4. Privitor la mecanismul de ajustare a contractelor ... 177
3.5. Privitor la instituirea unei proceduri de soluţionare alternativă a litigiilor ... 178
3.6. Privitor la dreptul de revocare pentru lipsa de exploatare a operei ... 179
II. Regimul contractului de comandă ... 180
1. Reglementarea contractului de comandă în legea română ... 180
2. Reglementarea contractului de comandă în alte legislaţii ... 182
3. Provocări actuale privind contractul de comandă ... 183
3.1. Raportul Racine ... 184
3.2. Raportul Sirinelli ... 184
3.3. Avantaje şi inconveniente ale unui regim juridic specific contractului de comandă ... 187
3.4. Elemente necesare pentru constituirea unui regim specific contractului de comandă ... 188
3.5. Remedii utilizate de părţile contractului de comandă ... 190
3.6. Model de rezolvare alternativă a dificultăţilor analizate ... 191
4. Concluzie ... 192

CAPITOLUL VII. CONTRAFACEREA OPERELOR DE ARHITECTURĂ ... 193
1. Definirea contrafacerii ... 193
2. Noţiunea de contrafacere a operelor de arhitectură ... 199
3. Metode de apreciere a contrafacerii ... 200
4. Fapte de contrafacere a operelor de arhitectură ... 203
4.1. Pe plan penal ... 203
4.2. Pe plan contravenţional ... 207
4.3. Pe plan civil ... 208
5. Probleme ivite la analiza contrafacerii operelor de arhitectură ... 208
6. Sarcina probei originalităţii operelor de arhitectură litigioase ... 220
7. Tendinţe ... 222

CAPITOLUL VIII. PREJUDICIUL ÎN DOMENIUL PROPRIETĂŢII INTELECTUALE ... 224
1. Introducere ... 224
2. Reglementarea prejudiciului în Codul civil ... 224
2.1. Formele răspunderii civile ... 224
2.2. Principiile răspunderii civile ... 226
2.3. Prejudiciul – condiţie a răspunderii civile ... 226
2.3.1. Condiţiile prejudiciului ... 227
2.3.2. Clasificarea prejudiciilor ... 228

3. Prejudiciul în domeniul proprietăţii intelectuale 229
3.1. Reglementări internaţionale 229
3.2. Reglementări interne 232
3.3. Analiza dispoziţiilor legale referitoare la prejudiciu 235
4. Prejudiciul în materia proprietăţii intelectuale în legislaţia şi jurisprudenţa altor state 239
4.1. Franţa, Regatul Unit şi Germania 239
4.2. SUA 247
5. Preocupări actuale 249
6. Concluzii 251

CAPITOLUL IX. IMPACTUL REGULILOR DE CONCURENŢĂ ASUPRA ARHITECTURII 252
Introducere 252
1. Concurenţa 252
1.1. Definire 252
1.2. Reglementare 253
1.3. Noţiunea de întreprindere 255
1.4. Noţiunea de piaţă relevantă 256
1.5. Atentatul asupra pieţei 258
1.6. Practici anticoncurenţiale 259
2. Impactul concurenţei în domeniul arhitecturii 264
2.1. Concurenţa în activitatea arhitecţilor 264
2.2. Impactul concurenţial cauzat de monopolul conferit prin dreptul de autor 270
2.3. Licenţele de proprietate industrială şi politica de concurenţă 273

BIBLIOGRAFIE 275